

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. IV. Dei Prouidentia circa varias inclinationes, talenta, & vocationem
ad varios status.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

pernam nostræ culpæ: nam vt honorat, ipsum honorantes; ita iustissimè de-
 lerit, ipsum deserentes. Si igitur Deus absolutus est omnium Statuum,
 Officiorum, ac dignitatum Reip. Dominus, multò magis quàm omnes Re-
 ges, & mundi Monarchæ; & in manu sua habet, distribuere Statum altio-
 rem & demissiozem; Officium honoratum, & abiectum; & fœlicem aut in-
 fœlicem editum per media à se constituta: quæ maior amentia esse potest,
 quàm resistere voluntati Dei ad eò potentis; eiusque constituta media con-
 culcare? num existimas, te scire, aut posse plus quàm ipse Deus? aut persua-
 des tibi, consilia tua ipsius consilijs præstare? aut posse te contra illa præua-
 lere? *Quis* (ait Iob) *resistit ei, & pacem habuit?* & quis poterit diuinam eius
 prouidentiam effugere? si enim eam fugias, quà bonos prosequitur: com-
 prehendet te, quà punit improbos. Et nisi te ei directioni subijcias, quam
 exhibet tanquam *Pater*: incidet inuitus in eam, quam gerit, vt iustus *Index*,
 qua ultionem sumet de pertinacia & proteruia tua.

CAPVT IV.

DEI PROVIDENTIA CIRCA VARIAS IN-
 CLINATIONES, talenta, & vocationem ad varios
 Status.

IRABILIS omninò est prouidentia diuina in adhibendis
medijs, quibus varios Status, Officia, vitæq; rationes, quæ
 sunt in Ecclesia, & Rep. Christiana hominibus distribuit.
 Horum mediolorum quædam sunt *naturalia*, ad ipsum cor-
 pus vel animam pertinentia; alia *supernaturalia* addita ipsi
 naturæ à misericordia diuina: & similiter quædam de-
 pendent à libero nostro arbitrio & industria; alia verò illam *precedunt*:
 quia diuina prouidentia lolet multò antè de ijs prospicere; & ab ipsa *nati-*
uitate eis distribuere ea res, quæ disponant ad Status & Officia, quæ illis
 tribuere cogitat. Quarum rerum *dua* sunt magis insignes, & vniuersales:
propensio scilicet & *talentum*; applicatio & ingenium ad Statum & Offi-
 cium accommodatum, a *disponens* (vt Sapiens dixit) *omnia suauiter*, propter
 propensionem; & *fortiter*, propter talentum. Quare vt Author est naturæ,
 distribuit hominibus varias inclinationes & talenta naturalia, vt appli-
 cent sese, & addicant diuersis Reip. Statibus & Officijs; eaque præstent, hinc
 cum *delectatione*, quia ipsorum propensioni sunt conformia; inde verò
 sufficienter ac *perfectè*, propter talentum, quoad ea præstanda habent.
 Et quamuis sint gemelli fratres, sicut b *Esau & Iacob*: variæ tamen erunt

Voluntati
Dei quis re-
sistit!

Iob. 9. 4.

Deus pa-
ter aut lu-
den.Media va-
ria vocati-
onum.Propensio &
talentum.
a Sapi. 8. 1.

Gen. 25. 27

eorum propensiones & ingenia, quibus se ad exercitia diuersa applicent; alij quidem ad altiora, magisque ingenua; alij ad abiectiona & humiliora. Nulla est enim ars mechanica, aut Officium vilissimum, & maxime laboriosum, ad quod sapientissimus gubernator, & vniuersalis mundi Paterfamilias non prospexerit de personis, quae suauiter & industrie illud exerceant. Id quod aded est solius Dei proprium; vt nullus terrenus Princeps id efficere possit. Nam Reges, licet cogere possint, vt quis Statum aliquem, aut Officium in Rep. sua necessarium subeat: non tamen possunt naturales hominum propensiones mutare; neque ingenium & industriam, quam natura illis denegauit, tribuere. Solus Deus est, qui infinita sua sapientia a *attingit à fine usque ad finem*, ita vt nihil ab vno polo (vt dicitur) ad alterum effugere eum possit; sed ipse fortiter suauiterq;, siue (vt Graeca lectio habet) *utiliter omnia disponat*. & (vt S. Tob dixit) *b Qui fecit ventis pondus, & aquas appendit in mensura; ponit plusis legem, & viam procellis maris sonantibus*: vt res omnes create naturales suas inclinationes, pondus scilicet, mensuram, legem, & propriam viam sequentes, accederent ad omnia, quae sunt ad mundi conseruationem necessaria. Ideoq; quibusdam hominibus ingenuas dedit inclinationes, magnaque talenta, ad sublimia & excelsa Reipubl. exercitia: qui ventorum instar & nubium adspirant, vt sese à terra eleuent; videnturque ad id nati, vt sint domini, & alios gubernent, aut doctissimi sint, & aliorum magistri. Alijs verò inclinationes dedit ac talenta viliora, qui instar aquarum fluminum & maris ad res abiectiones propendent: & videntur nati, vt mechanici sint, operarij, & vt alij famulentur. Et quoniam propensiones suas sequuntur, omnes viuunt contenti, & gloriantur in suis officijs, in quibus student excellere. Hinc prouenit, vt (quemadmodum Scriptura Sacra refert) alij vnam artem inuenerint, alij aliam, ad eam perfectionem illam perducentes, quae tunc obtineri poterat.

§. 1. *Vocationis & Electionis diuinae vestigia sunt Inclinatione & Talentum ad vitæ status eorumq; Ministeria.*

ASCENDENTES autem ab his naturalibus ad supernaturalia, inuenimus, eum Iem Dominum nostrum, quæ author est gratiæ, vt Statibus & Officijs Ecclesiæ, ac Reipubl. Ecclesiasticæ, & Religiosæ bene esset prospectum, tribuere hominibus duas alias res similes, quæ tanquam vestigia quædam sunt Vocationis & Electionis diuinæ, *inclinationem scilicet & talentum*, alacritatem, oblectationem, & fortitudinem ad Statum, Officium, & ministerium, ad quæ illos vocat. Idque facit duplici via. In primis enim, quoniam idem ipse DEVS author est naturæ & gratiæ, solet iacere naturæ fundamenta, ædificio proportionata gratiæ, quod constituit super illa erigere, vt vtraque se mutuo iuuent, & inter se bene

coniun-

Deus solus
dat propen-
sionem &
talentum.

a Sapi. 8. 1.

b Job. 28. 25.

Varia incli-
nationes.
Gen 4. 20.

Duplex vo-
catio.

I.
Naturalis
inclinatio.

coniuncta, iuuius & eincaciùs ad perfectionem perueniant. Hunc ordinem seruasse Deum cum Angelis ait S. Thomas, maiori gratiæ dona ijs communicando, qui erant in natura perfectiores. Et quamuis cum hominibus non semper hunc ordinem seruet, (vt idem S. Thomas probat, ipsaque experientia docet:) non potest tamen negari, aliqua supernaturalia dona optimè quadrare & collocari super ea naturalia, quæ similitudinem & proportionem cum ijs habent. Quamobrem ipse Dominus noster comparauit se ipsum cuidam homini, qui seruis suis talenta tradidit, a *unicuique secundum propriam virtutē*, cuius sententiæ primus sensus est: quòd fidelibus distribuatur Status, & Officia Ecclesiæ, & reliquas gratias gratis datas, quas *ibi talenta* appellat, accommodata virtuti, inclinationi, & viribus cuiusque naturalibus: vt maiori cura suauitate, perseverantia, ac firmitate illa exerceant. Coniugatis dat *unicum* talentum, & virtutem ad *præcepta* diuina seruanda, & Status sui portanda onera; Continentibus & Religiosis *duo* distribuit talenta; & virtutem, vt ulterius progrediantur, & non solum præcepta, sed etiam perfectionis *consilia* seruent. Prelatis & Operarijs Evangelicis *trigalia* addit, *scientiam* scilicet, quam tanquam Magistri docere debent; & *prudenciam* gubernandi, tanquam Pastores; donumq; *loquendi* ac persuadendi, vt audientium corda permoueant, sicut Concionatores. Quæ talenta, vt plurimum bonis illorum propensionibus accommodat: ne gementes, & cõtra earum profluentem, cum malæ non sunt, onus portent: siquidem nihil volentum est perpetuum. Quare cum Status & Officium sunt perpetua, solet Deus vocationem suam collocare supra naturale fundamentum, illis proportionatum, vt ea sit diuturnior. Eos qui sunt natura magnanimi, & *generosi* cordis, adhibet ipse tanquam instrumenta ad egregia & ardua facinora, sicut Moysen & Saulum adhibuit. Timidos vero & pusillanimes, non vocat ad bellum, sed facit in domo sua virtutū opera exercere. Eos, qui natura sunt *inquieti*, non vocat ad exercitia vitæ contemplatiuæ: quia talis quies esset illis instar mortis; sed ad *actiua* ministeria, vt quietè viuant: quemadmodum contra, eos qui natura suâ *quieti* sunt & sedati, vocat ad opera *contemplationis*, quibus possint proficere. Denique quemadmodum Christus Dominus noster dixit, nullum prudentem *vinum nouum mittere in vtres veteres, alioquin rumpi vtres, & vinum effundi. Sed vinum nouum in vtres novos immittere, & vinū vetus in vtres veteres, vt vtres conseruentur*: ita etiã Dominus noster Status, & ministeria inclinationi & talento accommodat, eorū, quos ad illa vocat: alioqui peribit officium, eò quòd non benè geretur, & dānabitur, qui illud agit, quia non satisfaciet suæ obligationi. Et vero dic mihi: quid est Status *Pralati*, & Officiū *Iudicis* in homine natura suâ valdè timido, breuis iudicij, ignauo & negligente? aut Status

1 p. q. 62.
a. 6.
2. 2. q. 24.
63.
Talentum viribus naturalibus accommodatum.
a. Mat. 25. 15

Varia talenta.

Varia inclinationes.

sacerdotii & continentia, in eo qui ob naturæ suæ constitutionem vitur, nec potest carnis impulsibus resistere; nisi vinum nouum in vtre antiquo, quod rumpit recipientem, estque condemnationis eius occasio: quod si ex indi-
 cijs tantum naturalibus progrediamur (omissis superioribus alijs inspira-
 tionibus) existimare omnino licet, Deum non vocaturum tales ad Statum,
 talento & viribus ad eò imparem; sed ad aliquem alium, qui non exigat tan-
 tum feruorem & perfectionem: in quo & ipsum Officiu, & qui illud ge-
 rit, melius habebunt: quia & Officiu geretur bene, & qui illud gerit, in eo
 saluabitur.

§. 2. *Naturalis Talenti ad Status & Ministeria Ecclesie exiguitas.*

SEd quoniam omne talentum solius naturæ est valde exiguum ad hos
 Status, & ministeria Ecclesie, ac Reip. Christianæ; nec Deus vult se his
 naturæ legibus alligare: hinc est, quod quæ idem Dominus author est gra-
 tiæ, excellentiorem aliam & sublimiorem viam habeat, cum mira suauitate,
 qua communicat supernaturaliter inclinationem & talentum per cælestes
 suas illustrationes & inspirationes, aliæque subsidia & auxilia, quibus præ-
 uenit adiuuatque, quos ad Statum aliquem, Officiu aut ministerium vo-
 cat. Ita vt, si naturalem illi propensionem, & aptitudinem ad ea habeant,
 valde eam gratiâ suâ perficiat: quod si desit, ipse eadem sua vocatione, ap-
 titudinem illis tribuat. Nam diuinæ vocationis gratia adfert secum talia au-
 xilia, vt propensionem viresque præbeat ad ea opera præstanda, ad quæ pro-
 pensio illa dirigatur; vincitque naturæ repugnantiam, & facit ad id inclina-
 re, quod antea auersabatur; ac præstare, quod per se solâ non poterat. Quæ-
 obrem Sanctus Thomas dixit: vocatum à Deo ad Statum religiosum, non
 posse dubitare de facultatibus & viribus ad vitam in ea ducendam: quia
 Deus eas præbet à se vocatis. Nam a *qui sperant in Domino* (ait Isaias) *muta-
 bunt fortitudinem, assument pennas sicut Aquila; current, & non laborabunt; am-
 bulabunt, & non deficient.* Et in hunc sensum distribuit CHRISTVS Domi-
 nus noster horum Statuum & Officiorum talenta, *b vnicuique secundum
 propriam virtutem: non naturalem, quam ex se habebat; sed communicatam
 ab ipso Domino: qua etiam præuenit eundem; nec plus oneris imponit,
 quam possit his viribus & virtute ferre. Et qui accepit quinque talenta,
 & qui duo aut vnum (nisi ipsi sibi desint) semper habebunt auxilium
 necessarium ad negotiandum fideliter cum eis: gratia enim supplebit
 naturæ defectum; & inspiratio diuina inclinationem addit supernatu-
 ralem, vbi naturalis defecerit, & vires diuinas; quas qui habet, non
 indiget humanis. Quamobrem DEVS DOMINVS noster ad o-
 stendendas inæstimabiles gratiæ suæ diuitias, solet hisce suis inspiratio-*

nibus

Officia in-
 clinationi
 attempa-
 randa.

2.

Inspiratio
 cælestis.

Propria vir-
 tus duplex,
 Naturalis
 & commu-
 nicata.

2. 2. q. ult. a

ult.
 a Isaiâ 40.

31.

b Matt. 25.

15.

Ex S. Thom.

2. 2. q. 24. a

3. ad prim.

nibus ad egregia aliqua facinora aliquos vocare, qui naturalibus facultatibus ad ea præstanda carent; datque magnanimitatem ijs, qui natura sunt timidi; & tranquillitatem inquietis; castitatem ijs, qui ex constitutione sua sunt lascivi. Et quemadmodum olim ad insignes victorias obtinendas insignes & strenuos Duces, & animosos milites elegit: aliquando tamen etiam debiles faminas, qualis e *Deborah* fuit, *Judith*, & milites tyrones ac timidos, quales esse solent famuli e *pedissequi* in exercitu eligebat: ita nunc ad fundandas ac reformandas Religiones & alia huiusmodi egregia facinora elegit aliquando viros magnos, magni ingenij, iudicij, nobiles, & qui alia multa habent talenta naturalia: sed aliquando tamen etiam eligit debiles mulieres, & homines idiotas, & qui exiguas habent facultates: iuxta illud Apostoli: *videte vocationem vestram fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles: sed qua stulta sunt mundi, elegit Deus, ut confundat sapientes; & infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia, & ignobilia mundi, & contempnibilia elegit Deus, & ea que non sunt, ut ea, qua sunt, destrueret: ut non gloriatur omnis caro in conspectu eius.* Hoc autem, quod Apostoli à natura non habuerunt, consecuti sunt gratia diuini Spiritus, qui, cum eos elegit, transmutauit, & ad sublime adeo officium euexit, ut suam omnipotentiam manifestaret; quod Amos Propheta plausibili quadam comparatione expressit, dicens: *g qui vocat aquas maris, & effundit eas super faciem terra: Dominus h Deus omnipotens nomen est eius;* indicat enim quod quemadmodum Deus, quæ est naturæ author, omnipotentiam suam manifestat, & ducens aquas dulces, non ex fluminibus tantum, sed etiam ex falsis maris aquis, quas Solis radijs calefaciens, conuertit in subtilissimos aquæ vapores, qui in altum ascendentes, condensantur in nubes; à ventis verò pelluntur per totam terram, quam irrigant & fœcundant. Et hoc opus appellatur *vocatio aquarum maris*, quia obediunt voci Creatoris: ita etiam (ait S. Hieronymus) idem Deus, quæ est author gratiæ, omnipotentiam suam manifestat, mutando ipsam naturam pro libitu suo, ex vno contrario, alterum deducendo, vocando & extrahendo ex mari huius mundi homines natura sua crassos, rudes, inquietos, quos cœlestis suæ lucis radijs mutat in alios viros; & exaltat ad sublimem quandam vitam, plus quàm humanam: ut Spiritus S. vento tanquam nubes impellantur, suæque doctrina irrigent corda terrena, & ita ea fœcudent, ut Sanctorum operum fructus producant.

Cum igitur tanta sit Dei nostri potentia, adeoque miranda eius gratiæ efficacitas, quicumque certa habebit indicia, quod vocetur à Deo speciali vocatione ad aliquem Statum, Officium, aut egregium aliquod facinus, etiamsi defectum in se aduertat talentorum & facultatum naturalium, non debet herere, aut dubitare, quin diuinæ vocationi obediat: confidens in

Deus nunc
magnos eli-
git nunc
paruos.

Iudic. 3. 9.
1. Cor. 1. 9.
1. Iud. 16. 7.
1. Reg. 20.
14.

1. Cor. 1. 26

Amos. 5. 8
LXX.

Vocatio a-
quarum
maris.

Vocationi
diuinæ pa-
rendum.

In Luc. 14. 28

Deus supra
naturam.Deus reges
natos iuuat
sua gratia.

13. Reg. 3. 7.

4. Reg. 12. 2

domino vocante, quod ostensurus sit suam Omnipotentiam, ac suppletur, quod ipse naturæ deest. Hoc enim valde est conforme omnibus prudentiæ Christianæ regulis. Nam si prudens aliquis velit turrim sibi valde vtilem ædificare, cum cogitat de facultatibus ad eam ædificandam, (ne forte, si cœperit ædificare, & non potuerit consummare, illudatur) non solum computat sumptus, quos ex proprio patrimonio habere possit; sed etiam quos speret, se, aut ab amicis titulo donationis, aut ab alijs elemosina posse comparare, qui sumptus, si essent valde copiosi, etiam si patrimonium sit alias exiguum, poterit prudenter ædificium aggredi: ita etiam qui arduam & perfectam aliquam vitæ rationem inire cupit: non solum respicere debet naturale talentum quod habet, inclinationes scilicet & ingenium, aliasque naturales dotes: quia hi sumptus, qui sunt tanquam patrimonium proprium, licet aliquid valeant, non tamen sufficiunt ad Christianæ perfectionis turrim consummandam. Sed quamuis videat, sibi ad rem tam arduam multa deesse: si tamen pignus, quoddam internum habeat, quod Deus sit illi aded copiosa gratiæ auxilia suppeditaturus, vt naturalem ipsius defectum suppleat, bene poterit animose aggredi ædificium. Hoc autem pignus, & spem habet, quem Deus vocat, & efficacibus suis inspirationibus, & pullibus cælestibus prouenit: gratia enim diuinæ vocationis secum adfert huiusmodi auxilia. Et ipsa experientia (ait S. Gregorius) docet, quod ijs, qui natura sunt sedati, quietisque amantes, solet Deus Dominus noster Spiritum infundere amoris & zeli, qui illos impellit, vt magna sua voluptate angulum & locum quietis suæ deserant, vt possint suos proximos iuuare: alijs verò natura inquietis solet vehementis aded timoris Spiritum infundere, vt tanquam anchoram, faciat alicui angulo fixos inherere. Propter eandem etiam causam non debent animum abijcere, qui hereditate aut successione tenent aliquam dignitatem aut officium in Republ. quod talentum suum, dotesque naturales à Deo sibi datas excedit. nam, cum huiusmodi successio à diuina prouidentia prouenerit: ad eandem spectat prospicere eis in tali necessitate constitutis, ne talem Statum deserant, non habentes naturales ad eum dotes. Et ita disponit Deus altera ex duabus vijs, vel propter orationes concedendo talentum & facultatem, quæ deest, quemadmodum dedit i Regi Salomoni sapientiam, ad suum regnum gubernandum: vel dando eis cor docile & propensum ad consulendum alios, maius ad id talentum habentes; & prospiciendo illis de bonis consiliarijs, qui sua industria suppleant, quod illis ex sua natura deest. Quemadmodum summus Sacerdos k Ioiadas adiuuabat Regem Ioas, qui ob suam infantiam non erat gubernationis capax: ac propterea quam diu Rex

tam

tam boni consiliarij secutus est iudicium & consilium, optimè illi omnia eueniebant.

CAPVT V.

TRIA SPECIALIA MEDIA, QVIBVS DEVS
voluntatem & electionem suam aternam ad aliquos
Status manifestat: præcipuè ad guber-
nationem.

RÆMISSO fundamento, quod iacit Deus Dominus noster, quâ naturæ & gratiæ est author: operæ pretium erit *media* illa indicare, quibus diuina eius prouidentia vtitur ad reipsa distribuendos hominibus Status & Officia Ecclesiæ & Reipublicæ Christianæ, aperiendo per ea electionem, quam ipse in sua æternitate fecit, vt eam fideles sequantur, seque illi conforment, eum in modum, quo dixit populo suo Hebræo, cum constituere vellet super se Regem, sicut omnes per circuitum nationes habebant. *Eum* (inquit) *constitu-
eris, quem Dominus Deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum.* quasi ei dixerit: non pro tuo libitu Regem eliges; sed operam da, vt meam intelligas voluntatem, & quam ego in mea æternitate electionem decreui, vt eam tu sequaris. Et quando Apostoli eligere voluerunt vnum, qui in locum proditoris Iudæ succederet, duos nominarunt, Deumque orarunt dicentes: *ostende quem elegeris ex his duobus.* qua oratione (vt Sanctus Chrysostomus perpendit) significare volebant, Deum Dominum nostrum in sua æternitate iam eam electionem fecisse: se verò cupere, ipsius voluntatem nosse, vt eam sequerentur. Et quoniam voluntas hæc in diuino suo pectore latet: varijs eam medijs manifestat, quorum *tria* hic indicabimus, quæ præcipuè locum habent in Statibus & Officijs sublimioribus, in quibus Electio nostra magis anceps ac difficilior esset: eò quòd talentum & facultas sit magis dubia; & propensio eligentis possit esse valde suspecta: nam etsi existimari posset, eam prouenire ab ipso naturæ & gratiæ authore: fieri tamen posset, vt à nostra potius ambitione & cupiditate procederet; & quòd Officium & Status non tam quæreretur ob animæ aut Reipubl. bonum, quàm ob honorem ipsius, aut lucrum quod est officio coniunctum.

Deut. 17. 15.
Saul
Matthias a
Deo electi,
Act. 1. 24.
Homil. in
Act. Apost.

Propensio
gubernandi
suspecta.